

vexi**INFO**65

ZPRAVODAJ STŘEDISKA VEXILOLOGICKÝCH INFORMACÍ
THE BULLETIN OF THE FLAG DATA CENTRE

leden – únor 2003
January – February 2003

IN THIS ISSUE

EXHIBITION IN THE PARDUBICE MUSEUM

Exhibition „The Arms of towns and communities in the Pardubice region 2002“ was presented in the Museum of East Bohemia in town of Pardubice between October and December last year. Visitors could see all municipal and civic coats of arms adopted in the region of Pardubice and to buy the region's map with their illustrations.

SYMBOLS OF THE PREŠOV REGION IN SLOVAKIA

This article deals symbols of the Prešov autonomous region. Armorial charges of three historical dominions covered up by the contemporary region are included in its arms. Crown and three bends stand for Šariš, lion for Spiš and fishes for Zemplín counties. While banner of the regional president is based on the arms the regional flag consists of four horizontal stripes in colours of white, yellow, blue and red in ratio 2:1:1:2.

INAUCCURACY IN THE ARMS OF BELARUS IN 1991-1995

Famous vexillologist A.N. Bason explains why the patriarchal cross was mistakenly used in the arms of Belarus 1991-1995 instead of traditional cross of Vitis.

FLAG OF ULAN-BATOR

Article depicts flag of the Mongolia capital – Ulan-Bator. It is of blue colour with a picture of Garuda standing for courage and virtue.

HERALDIC CONVENTIONS USED ON COMMUNAL FLAGS (5)

This part deals heraldic conventions of sword and sabre used on civic flags in the Czech Republic.

translated J. Martykán

VÝSTAVA V PARDUBICKÉM MUZEU

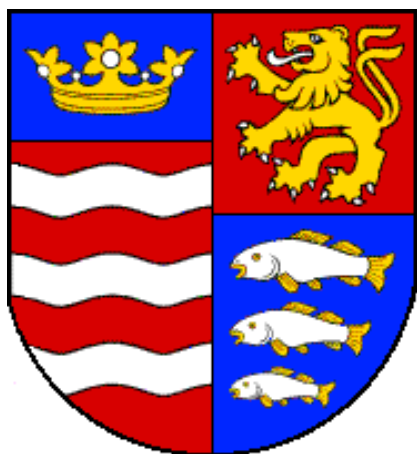
„Heraldika patří mezi vědní obory, kterým zdánlivě kde kdo rozumí. Co jsme jen zažili diskusí při vzniku nových státních znaků v letech 1990 a 1993; jaká vlna vášně se vzedmula v souvislosti s přípravou znaků nových krajů v roce 2001! Poprvé v českých dějinách dnes mohou o udělení svého znaku žádat i ty nejmenší vesnice, pokud mají vlastní obecní úřad. Tato možnost vyvolala ohromnou vlnu zájmu a v poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky čekají na své oficiální udělení stovky nových obecních znaků.“ Těmito slovy zvalo Východočeské muzeum v Pardubicích na svých internetových stránkách návštěvníky na výstavu Znaků měst a obcí Pardubického kraje 2002, která probíhala ve dnech 18. 10. 2002 – 31. 12. 2002.

V několika vitrínách byla vystavena vyobrazení všech znaků měst a obcí Pardubického kraje, které byly uděleny do poloviny roku 2002 a znaků historických. Návštěvníci si mohli prohlédnout i prezentační materiály obcí, při jejichž přípravě bylo použito znaků obcí (pohlednice, publikace, úřední papíry, odznaky, stolní vývěsky se znakem apod.). U příležitosti výstavy byl vydán i barevný plakát (85x60 cm) s mapou kraje a vyobrazením všech vystavených znaků, který je možno koupit za 30.- Kč v pokladně muzea.

pex

SYMBOLY PREŠOVSKÉHO KRAJE (SLOVENSKO)

Předseda Prešovského samosprávného kraje MUDr. Peter Chudík podepsal všeobecně závazné nařízení č. 1/2002 o používání a ochraně symbolů Prešovského samosprávného kraje, které vydalo zastupitelstvo kraje na základě zákona č. 302/2002 Z.z. o samosprávě vyšších územních celkov. Nařízení bylo schváleno usnesením č. 33/2002 a nabylo účinnosti patnáctého dne ode dne vyvěšení, tj. 2.8.2002. Symboly kraje jsou znak, vlajka a pečeť.

V § 2 nařízení je znak popsán takto: „Štít štiepený s delenou ľavou polovicou. V pravej polovici v zniženej modrej hlave štítu zlatá otvorená koruna zdobená striebornými perlami, pod ňou v červenom poli tri strieborné zvlnené pruhy. V ľavej delenej polovici v hornom červenom poli zlatý lev s rozdvojeným chvostom v striebornej zbroji, v dolnom modrom poli pod sebou tri strieborné ryby.“

Symbolika znaku vychází ze symbolů tří územních historických žup – Šariše, Spiše a Zemplína. Znaky těchto žup se používaly až do roku 1922. Pravá polovina znaku reprezentuje Šariš, levá horní část Spiš a levá dolní Zemplín. Protože historické znaky nemohly být pro svou složitost převzaty kompletní, byly použity pouze jejich části. Ze znaku Šariše byl vypuštěn anděl nesoucí korunu, která byla převzata spolu s třemi zvlněnými pruhy symbolizující řeky Torysu, Topľu a Ondavu. Ze čtvrceného znaku Spiše byl převzat pouze lev a ze znaku Zemplína tři ryby, které i dnes symbolizují severní část Zemplína.

Pečeť kraje „je okrúhla s priemerom 45 mm, uprostred s erbom samosprávneho kraja a dolu sa začínajúcim odstredivým kruhopolisom Prešovský samosprávny kraj a rok vzniku PSK 2002“.

Kromě symbolů kraje jsou zde v § 9 uvedeny i symboly jeho předsedy – řetěz a standarta. Řetěz předsedy PSK se skládá z erbu kraje, který souvisle přechází do řetězu. Standarta předsedy je „vlajka štvorcového formátu s bielo-žlto-modro-červeným lemom, na ktorej je umiestnený obsah erbu PSK“.

Vlajka kraje byla přijata později. Její popis je: „Vlajka samosprávneho kraja pozostáva zo 4 pozdĺžnych pruhov, vo farbách bielej (2/6), žltej (1/6), modrej (1/6), čerenej (2/6). Vlajka má pomer strán 2 : 3.“

Petr Exner

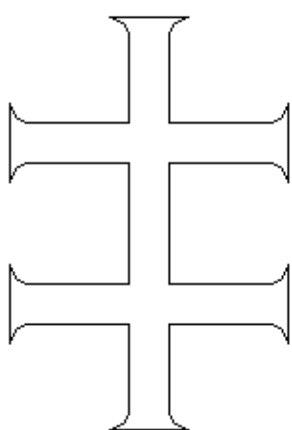
Zdroje: Všeobecne závazné nariadenie č. 1/2002 o používaní a ochrane symbolov Prešovského samosprávneho kraja
Oficiální webové stránky PSK: www.presovsky-kraj.sk

CHYBA NA STÁTNÍM ZNAKU REPUBLIKY BĚLORUSKO Z LET 1991-1995

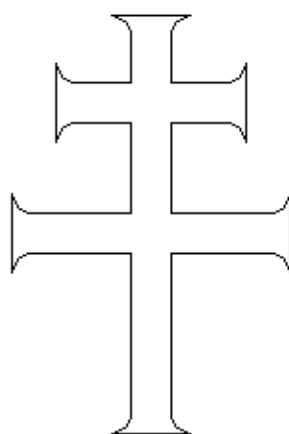
V roce 1991, kdy Bělorusko již prakticky nepatřilo k Sovětskému svazu, se začal připravovat návrh na nový znak republiky Bělorusko. Východiskem pro podobu nového znaku bylo vyobrazení litevského velkoknížete Jagiełła, později polského krále Vladislava Jagellovského na basreliefu na jeho mohyle (obr. 1)¹.

obr. 1

obr. 2

obr. 3

Na zmíněném basrelie-
fu je vyobrazen pogoň - jezdec
ve skoku s mečem v ruce a
štítem, na němž je vyobrazen
kříž, nejstarší symbol litevců a
bělorusů. Bohužel, jako většina
socialistických vzdělanců, au-
toři projektu státního znaku
předpokládali, že se dostatečně
dobře orientují v otázkách
symboliky a nepovažovali za
nutné poradit se s odborníky-
heraldiky. Autoři nepochopili
význam tohoto vyobrazení,
které symbolizovalo dynastický
svazek Jagellovců. Pogoň sym-
bolizoval litevskou dynastii
Gedeminovičů, ze které vzešel
Jagiełło, kříž na štítě dynastii
Anjou, z níž pocházela jeho
žena Jadwiga - dcera uherského
krále.

Neznaje rozdíl mezi
litevským a běloruským tradič-
ním křížem, často nazývaným
"Vitisův kříž" (obr. 2)² a uher-
ským křížem dynastie Anjou
(obr. 3) a neznaje heraldických
zvyklostí kombinovat na štítě
panovníka prvky z dynastic-
kých znaků, naivně umístili na
štít jezdce symbol uherské
královské dynastie, naprosto
cizí běloruské historii.

A. N. Basov

¹ Alfred Znamierowski:
Stworzony do chwały, Editions
Spotkania, 1995, str. 58

² viz A. N. Basov: Bě-
lorusko, in: Vexilologie 84, str.
1653, obr. 1

VLAJKA ULÁNBÁTARU

Tříčtvrtémilionové hlavní město Mongolska ležící na soutoku řek Túl a Selbe od roku 1778, kdy sem bylo přeneseno z místa v dnešním Arkhangajském ajmaku, kde bylo roku 1639 založeno.

Jeho původní jméno znělo Örgö (palác, rezidenční jurta) či Šar bösin chot (Město žlutých látek). V roce 1911 bylo přejmenováno na Nísel chüre (klášter). Nynější jméno nese od roku 1924 a znamená v překladu „rudý hrdina“. Administrativně je rozděleno na 4 distrikty (Süchbátar, Han-úl, Chingeltei a Bajangol a dvě satelitní města (Nalah a Baganúr).

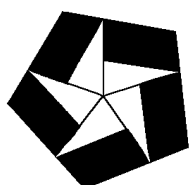
Symbolem města je Garuda (sanskř. požírač) – pták, který podle mongolských legend symbolizuje odvahu a čest. Na hlavě nese *soyombo* z mongolské státní vlajky, v rukou má zlatý klíč symbolizující otevřenost a prosperitu, v levé červený lotosový květ, symbol čistoty a rovnosti. V pařátech drží hada, na znamení, že jakékoliv zlo či špatný úmysl nebudou tolerovány. Lidské tělo Garuda je bílé, orlí křídla a spodní část těla jsou hnědě opeřeny, pařáty a had jsou stříbrné.

Symbol města se nalézá ve středu nebesky modrého listu ulánbátarské vlajky. Podle vyobrazení je poměr stran listu asi 1 : 2.

pex

Zdroje : Pascal Gross, FOTW e-mail z 9. 10. 2002
<http://www.tsolmontravel.org/eng/ulaanbaatar.htm>
Malá československá encyklopedie, heslo Ulánbátar

STŘEDISKO VEXILOLOGICKÝCH INFORMACÍ
FLAG DATA CENTRE
ing. Petr Exner
Havlíčkova 294
500 02 Hradec Králové
Czech Republic

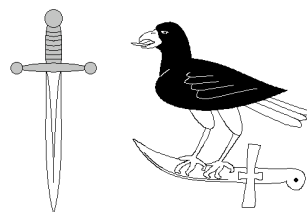
e-mail: petr.exner@uhk.cz
website: <http://web.uhk.cz/cvp>

OBECNÉ FIGURY NA PRAPORECH OBCÍ (5)

MEČ A ŠAVLE

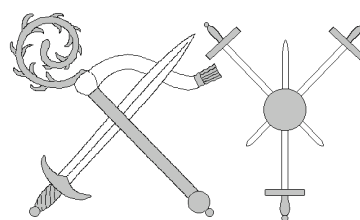
Mezi často se vyskytujícími obecnými figurami patří různé zbraně. Typickým představitelem této skupiny je meč. Symbolizuje sílu a moc a mívá zpravidla stříbrnou čepel a zlatý jílec (jílec = záštita a rukověť).

Při popisu figury meče uvádíme jeho orientaci tak, že popisujeme, kam směřuje hrot meče.

Na rozdíl od meče je šavle prohnutá a s ostřím na vnější straně. Při popisu musíme tedy udat nejen směr hrotu, ale i polohu ostří.

Meč může být tzv. plamenný, jehož čepel se kreslí zvlněná, či v podobě plamennů.

Meč bývá často vyobrazen zároveň s klíčem či berlou, na prapuru obce Slavkov na Opavsku jsou tři meče vetknuté do zlaté koule.

Petr Exner

Některá města a obce, která mají tyto figury na prapuru: Slavkov (OP), Mečeříž (MB), Citonice (ZL), Bystrovany (OL), Bystřice pod Lopeníkem (UH).